

เครือข่ายอุตสาหกรรม แป้งมันสำปะหลังไทย

Thailand Tapioca Starch Newsletter

ปีที่ 10 ฉบับที่ 34 ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม 2562

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน พบกันอีกครั้งกับจดหมายข่าวฉบับแรกของปี 2562 ซึ่งยังเต็มไปด้วยข่าวสารและความรู้มากมาย จดหมายข่าวฉบับนี้ได้รับรวบรวมข่าวสารเรื่องศัตรูพืชในมันสำปะหลังโดยเฉพาะบริเวณพรมแดนไทย-กัมพูชา สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน แนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี 2561/62 ของภาครัฐที่ช่วยส่งเสริมเกษตรกร รวมทั้งรายละเอียดการจัดงานประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 15 (NAC2019) ระหว่างวันที่ 25 - 28 มีนาคม พ.ศ. 2562 ณ อุทยานวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย จ.ปทุมธานี นอกจากนี้ ท่านจะได้พบกับบทความ เรื่อง “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices: GAP) สำหรับมันสำปะหลัง (ตอนที่ 4)” และ “มูลค่าเพิ่มของมันสำปะหลัง...จากแป้งมันฯ สู่ไบโอเอทานอล (ตอนที่ 1)” ท่านยังสามารถติดตามข่าวสารและสถานการณ์ของแวดวงอุตสาหกรรมมันสำปะหลังเพิ่มเติมได้ที่ www.thailandtapiocastarch.net และ Facebook: Thailand Tapioca Starch

ข่าวและสถานการณ์เด่น ในอุตสาหกรรม

ไทย-กัมพูชาจับมือคุมเข้มเฝ้าระวังศัตรูพืช

เมื่อวันที่ 28 ม.ค. 2562 ที่โรงแรมแคนทารี อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี น.ส.เสริมสุข สลักเพ็ชร์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า กรมวิชาการเกษตรเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมหารือร่วมมิต้านกักกันพืชไทย-กัมพูชา ระหว่างวันที่ 27-29 ม.ค. 2562 ซึ่งเป็นการประชุมบูรณาการความร่วมมือด้านกักกันพืชอย่างเป็นทางการครั้งแรก ระหว่างไทยและกัมพูชา โดยมีท่าน H.E. Ngin Chhay, Delegate of Royal Government of Cambodia, Director General of the General Directorate of Agriculture เป็นหัวหน้าคณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านกักกันพืชระหว่างหน่วยงานกักกันพืชของไทยและกัมพูชา ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านตรวจพืชให้สอดคล้องรองรับการเป็นตลาดเดียวในอนาคต ตลอดจนสนับสนุนการเฝ้าระวังศัตรูพืชที่อาจติดมากับการค้าระหว่างประเทศ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ด่านพรมแดนของทั้งสองประเทศ เป็นการจับมือคุมเข้มเฝ้าระวังศัตรูพืช หวังสร้างเครือข่ายเข้มแข็งด่านพรมแดนตรวจพืช 2 ประเทศ

อธิบดีกรมวิชาการเกษตรกล่าวเพิ่มเติมว่า ตลอดแนวพรมแดนไทย-กัมพูชา ที่มีระยะทางกว่า 798 กิโลเมตร จากจังหวัดตราด ถึง จังหวัดอุบลราชธานี มีด่านตรวจพื้นที่ตั้งอยู่ 7 ด่าน ครอบคลุมผ่านแดนถาวรทั้ง 6 แห่ง และจุดผ่อนปรน 9 แห่ง รวม 15 แห่ง นับว่าทั้งสองประเทศมีช่องทางในการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงอาจเกิดความเสี่ยงต่อการติดเข้ามาของศัตรูพืชได้ โดยเฉพาะเมื่อการค้าสินค้าเกษตรขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมอยู่ประมาณ 140 ล้านบาท/วัน การนำเข้าสินค้าที่ผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชแล้ว 9 ชนิด ได้แก่ พริก ผลสดของพืชตระกูลส้ม เมล็ดพันธุ์มะเขือเทศ ถั่วลิสง ถั่วฝักยาว ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วดำ ถั่วแดง

สถานการณ์ตลาด ปาล์มสำหรับปาล์ม

ราคามันสำปะหลังสูง ต้นผลผลิตไทยและเพื่อนบ้าน ปี 62 เพิ่มขึ้น ด้าน ครม. ไฟเขียว 7 โครงการรองรับแล้ว

นางอัญญา ตระโซ รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยว่า สศก. ได้ร่วมกับสมาคมมันสำปะหลัง 4 สมาคม ประกอบด้วย สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผลิตมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังภาคตะวันออกเฉียเหนือ และสมาคมแปรรูปมันสำปะหลังไทย เพื่อติดตามสถานการณ์มันสำปะหลัง ณ ประเทศกัมพูชา และเวียดนาม เมื่อวันที่ 13-18 มกราคม 2562 ที่ผ่านมา โดยไทยมีการนำเข้ามันสำปะหลังสดและมันเส้นจากกัมพูชาเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เวียดนามถือเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย

จากการติดตามสถานการณ์การผลิตมันสำปะหลัง ณ ประเทศกัมพูชา ใน 5 จังหวัด (เสียมราฐ อุดมรัชย์ พรวิหาร รัตนคีรี และตโปนงมม) และประเทศเวียดนาม 2 จังหวัด (ญาลาย และกว๋างหงาย) คาดว่า ผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 2561/62 ในพื้นที่ดังกล่าว จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคามันสำปะหลัง ปี 2560/61 ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูก รวมถึงเกษตรกรดูแลเอาใจใส่ต้นมันสำปะหลังดีขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่พบต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการคล้ายใบด่างในทุกจังหวัด แต่การแพร่ระบาดมีเพียงบางพื้นที่ จึงคาดว่าไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่ให้ลดลง

สำหรับสถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังของไทย ปี 2561/62 (ตุลาคม 2561 ถึงกันยายน 2562) ข้อมูล ณ ธันวาคม 2561 เมื่อเทียบกับปี 2560/61 คาดว่า มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.40 ล้านไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.73) ผลผลิต 29.97 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.53) และผลผลิตต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยว 3,566 ตัน/ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.65) เนื่องจากในปี 2561 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้นมาก เฉลี่ย 2.25 บาท/กิโลกรัม โดยสูงกว่าปี 2560 ซึ่งเฉลี่ยที่ราคา 1.52 บาท/กิโลกรัม จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูก และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลัง ประกอบกับราคามันสำปะหลังจูงใจให้เกษตรกรดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษา ส่วนข้อมูลราคามันสำปะหลังเดือนมกราคม 2562 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.27 บาท ลดลงจากเดือนธันวาคม 2561 ที่ราคากิโลกรัมละ 2.30 บาท เนื่องจากในช่วงเดือนมกราคม ถึงมีนาคม 2562 เป็นช่วงที่ผลผลิตมันสำปะหลังออกสู่ตลาดมาก อาจทำให้ราคามันสำปะหลังปรับตัวลดลงได้

ส่วนของภาครัฐได้เตรียมแนวทางบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหามันสำปะหลังทั้งระบบ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี 2561/62 รวม 7 โครงการ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562 ประกอบด้วย 1. โครงการสนับสนุนเครื่องสับมันสำปะหลังขนาดเล็กเพื่อเพิ่มศักยภาพการแปรรูปมันสำปะหลัง 2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด 3. โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร 4. โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 5. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (มันเส้นสะอาด) 6. โครงการขยายโอกาสทางการค้าและพัฒนาศักยภาพผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และ 7. โครงการกำกับดูแลการนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน

ที่มา: เทคโนโลยีชาวบ้าน วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562 (https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_97382)

ข่าวสารและความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับโครงการ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กำหนดจัดงานประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 15 หรือ 15th NSTDA Annual Conference: NAC2019 ขึ้น ระหว่างวันที่ 25 - 28 มีนาคม พ.ศ. 2562 ในหัวข้อ เศรษฐกิจแห่งอนาคตไทย ก้าวไกลด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Moving Towards Thailand's Future Economy with Science, Technology and Innovation) ณ อุทยานวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย จ.ปทุมธานี ภายในงานประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น

- การสัมมนาวิชาการ มุ่งเน้นนำเสนอความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น Smart Farm: เกษตรไทยยุค 4.0 เทคโนโลยีด้านการเกษตรระดับโลก นวัตกรรมด้านอาหาร การเพิ่มประสิทธิภาพด้านพลังงาน

- การแสดงนิทรรศการประกอบการแสดงผลงานวิจัยของ สวทช. และภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน เช่น โซนเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โซน 10 Technology Development Groups และงานวิจัยพร้อมถ่ายทอด รวมทั้งนิทรรศการและร้านค้าจากบริษัทเอกชนชั้นนำ

- การเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการวิจัย เป็นกิจกรรมเชื่อมโยงให้นักวิจัยและผู้เยี่ยมชมได้พบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในอนาคต
- กิจกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน มุ่งเน้นพัฒนาระบบการคิด พัฒนาทักษะแบบบูรณาการภายใต้แนวคิดวิทย์คู่ศิลป์

สำหรับผู้สนใจเข้าร่วมงานสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมและลงทะเบียนได้ที่ <https://www.nstda.or.th/nac/2019/>,
Call Center : 0-2564-8000, E-mail : nac2019@nstda.or.th และ Line ID : @NSTDA

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) สำหรับมันสำปะหลัง (ตอนที่ 4)

จากจดหมายข่าวฉบับที่ 31-33 ได้กล่าวถึงหลักการ ประโยชน์ ข้อกำหนด และข้อเสนอแนะเฉพาะของ GAP สำหรับมันสำปะหลัง ข้อที่ 1-5 สำหรับจดหมายข่าวฉบับนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดต่อเนื่อง 3 ข้อสุดท้าย (ข้อที่ 6-8) ซึ่งประกอบด้วย

6. การผลิตให้ปลอดภัยจากโรคและศัตรูพืช

- อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงห้ำ 4 ชนิด (ด้วงเต่าสีดำ ด้วงเต่าสีน้ำตาล ด้วงปีกสั้น แมลงช้างปีกใส) ไรตัวห้ำ แตนเบียนเพลี้ยแป้ง
- ป้องกันกำจัดศัตรูของมันสำปะหลัง เช่น ปลูกรั้วกันหนทางต่อโรค ไม่ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งและแปลงที่มีโรคระบาด ในแหล่งที่โรคระบาดรุนแรงให้ปลูกพืชหมุนเวียน เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง หรือพืชตระกูลถั่ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือพ่นสารป้องกันกำจัดตามคำแนะนำ
- ป้องกันกำจัดวัชพืชโดยการไถ 1 ครั้ง ตากดิน 7-10 วัน พรวน 1 ครั้ง แล้วคราดเก็บวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง หรือกำจัดวัชพืชฤดูเดียวไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง คือครั้งที่ 1 พ่นสารกำจัดวัชพืชทันทีหลังปลูกหรือกำจัดวัชพืชระหว่างแถวปลูก เมื่อมันสำปะหลังอายุ 1-2 เดือน ก่อนใส่ปุ๋ย และครั้งที่ 2 กำจัดวัชพืชอีกครั้งถ้ามีวัชพืชฤดูเดียวประเภทใบแคบมากกว่า 50% ของพื้นที่
- ควรเก็บวัชพืชและเศษพืชโดยเฉพาะที่เป็นโรค เผาทำลายนอกแปลงปลูก
- อุปกรณ์ เช่น มีด จอบ เครื่องพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฯลฯ หลังใช้งานแล้วต้องทำความสะอาด

7. การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์คุณภาพ

การคัดเลือกพันธุ์

- ให้ผลผลิตหัวสดและเปอร์เซ็นต์แป้งสูง
- เจริญเติบโตดี เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ
- พันธุ์ที่นิยมปลูกในประเทศไทยมี 4 พันธุ์ ส่วนใหญ่เจริญเติบโตดีในทุกภาคของประเทศ ได้แก่ ระยะยง 90 เกษตรศาสตร์ 50 ระยะยง 5 ระยะยง 72

การเพาะปลูก

- ไถด้วยพรวนสาม 1 ครั้ง ลึก 20-30 เซนติเมตร ตากดินไว้ 7-10 วัน พรวนด้วยพรวนเหล็ก 1 ครั้ง แล้วคราดเก็บวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง
- พื้นที่ลุ่มหรือลาดเอียง ให้ยกร่องขวางแนวลาดเอียง ความสูงสันร่อง 30-40 เซนติเมตร ระยะระหว่างร่อง 80 เซนติเมตร สำหรับพื้นที่ราบไม่ต้องยกร่อง
- พื้นที่ลาดเอียงมากกว่า 3% ควรปลูกแฝกตามแนวระดับ ระหว่างแถวมันสำปะหลังเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินทุกระยะ 20-30 เมตร ระยะระหว่างหลุมแฝก 10 เซนติเมตร หลุมละ 1 ต้น
- พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่ปลูกต่อเนื่องเป็นเวลานาน ควรเพิ่มอินทรีย์วัตถุ โดยหว่านปุ๋ยมูลไก่อัตรา 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ทุก 2 ปี หรือควรปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว แล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดเมื่ออายุประมาณ 2 เดือน ก่อนปลูกมันสำปะหลังทุกปี
- ระยะปลูก 80x80 หรือ 80x100 หรือ 100x100 เซนติเมตร จำนวน 1,600-2,500 ต้นต่อไร่ การปลูกห่างจะทำให้มีวัชพืชเพิ่มขึ้น
- เลือกต้นพันธุ์สดใหม่ หรือตัดไว้นานไม่เกิน 15-30 วัน จากต้นที่สมบูรณ์อายุ 8-12 เดือน ปราศจากโรคและการทำลายของแมลงศัตรูพืชหรือสารกำจัดวัชพืช
- ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 ตา และปักท่อนพันธุ์ให้ตั้งตรง ลึกประมาณ 10 เซนติเมตร

การดูแลรักษา (การใส่ปุ๋ย)

- ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-7-18 หรือ 15-15-15 หรือ 16-8-14 อัตรา 70 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย และอัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับดินทราย
- ให้ปุ๋ยครั้งเดียวหลังปลูก 1-2 เดือน เมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ โดยโรยสองข้างของต้นตามแนวกว้างของพุ่มใบ แล้วพรวนดินกลบ

8. การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- ระยะเก็บเกี่ยวตั้งแต่อายุ 8-12 เดือนหลังปลูก แต่ไม่ควรเกิน 18 เดือน
- เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่มีปริมาณแป้งสูงกว่า 20% ไม่ควรเก็บเกี่ยวในช่วงที่มีฝนชุก

วิธีการเก็บเกี่ยว

- ใช้มีดตัดต้นเหนือระดับพื้นดินประมาณ 30 เซนติเมตร
- ถอน ใช้จอบขุด หรือเครื่องมือขุดหัวมันสำปะหลัง
- ตัดแยกส่วนของหัวมันสำปะหลังออกจากต้นหรือเหง้า ก่อนนำส่งโรงงาน

วิธีการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

- ควรปล่อยให้ใบและยอดมันสำปะหลังคลุมดิน เพื่อช่วยให้ดินร่วน มีการระบายน้ำและอากาศ
- ต้องมีการอนุรักษ์และบำรุงดิน กำจัดและควบคุมศัตรูพืชหลังการปลูกภายใน 3 เดือน
- คัดเลือกท่อนพันธุ์ที่ปราศจากศัตรูพืช

เอกสารอ้างอิง

1. ศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ศรม.) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP สำหรับมันสำปะหลัง มาตรฐาน มกษ. 5901 - 2553”, https://www.alro.go.th/alro_th/download/article/standard/P04.pdf
2. สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร, “เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง (Good Agricultural Practice for Cassava)”, <https://actech.agritech.doae.go.th/technology/other/.../munsumpalang.doc>

มูลค่าเพิ่มของมันสำปะหลัง...จากแป้งในหัวมันฯ สู่ไบโอเอทานอล (ตอนที่ 1)

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย นอกจากนำมาแปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลังหรือมันเส้นแล้ว ยังถูกจัดเป็นพืชที่มีศักยภาพสูงในการผลิตไบโอเอทานอลเช่นเดียวกับประเภทน้ำตาล ได้แก่ อ้อยและกากน้ำตาล เนื่องจากหัวมันมีปริมาณแป้งสูง ต้นทุนการเพาะปลูกต่ำกว่าพืชชนิดอื่น และสามารถแปรรูปเป็นมันเส้นเพื่อเก็บสต็อกได้ง่าย การพัฒนาอุตสาหกรรมเอทานอลตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำจึงเป็นการสร้างความยั่งยืนให้แก่อุตสาหกรรมผลิตเอทานอล ตลอดจนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

ไบโอเอทานอลจัดเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพชนิดหนึ่งที่สามารถผลิตได้จากวัตถุดิบทางการเกษตรจำพวกแป้งและน้ำตาล รวมทั้งเซลลูโลสและเฮมิเซลลูโลส และนำมาใช้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียมที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ โดยผสมกับน้ำมันเบนซินเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง “แก๊สโซฮอล์” การพัฒนาพลังงานทดแทนจากวัตถุดิบทางการเกษตรเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงนี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพทั้งทางด้านพลังงาน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย อย่างไรก็ตามการสร้างความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงนี้ จำเป็นต้องมีการจัดการในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านวัตถุดิบ การผลิต การใช้ประโยชน์ผลพลอยได้จากกระบวนการผลิต การตลาด และการประเมินวัฏจักรชีวิต

มันสำปะหลังสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลได้ในหลายรูปแบบ ที่นิยมได้แก่ การใช้ในรูปแบบมันเส้น นอกจากนี้หัวมันสดและแป้งมันสำปะหลังสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีแป้งซึ่งเป็นพอลิเมอร์ของน้ำตาลเป็นองค์ประกอบ แต่หากพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบด้วย ได้แก่ ปริมาณและราคา การจัดการและเก็บสต็อกวัตถุดิบ และความยากง่ายในการผลิต จะพบว่าวัตถุดิบแต่ละชนิดจะมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อดี/ข้อเสียของการเลือกใช้วัตถุดิบมันสำปะหลังแต่ละชนิดในกระบวนการผลิตเอทานอล

ประเภทของวัตถุดิบ	ข้อดี	ข้อเสีย
แป้งมันสำปะหลัง	- สามารถเก็บสต็อกวัตถุดิบได้ - สามารถขนส่งได้มีประสิทธิภาพ - ควบคุมกระบวนการผลิตได้ง่าย - ค่าใช้จ่ายในการทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการหมักให้บริสุทธิ์ต่ำกว่า - สามารถเพิ่มปริมาณของแข็งในกระบวนการหมักได้	- ราคาแพง - สูญเสียสารอาหารบางชนิดที่มีในหัวมัน
มันเส้น	- สามารถเก็บสต็อกวัตถุดิบได้ - สามารถขนส่งได้มีประสิทธิภาพ - ค่าใช้จ่ายในการทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการหมักให้บริสุทธิ์สูงกว่าการใช้แป้งมันสำปะหลัง	- มีราคาสูงกว่าราคาหัวมันสด - ต้องมีการแปรรูปเป็นมันเส้นก่อนเก็บสต็อก - มีปัญหาการปนเปื้อนดินและทรายสูง และกำจัดได้ยากกว่าหัวสด - ปริมาณของแข็งที่สามารถใช้ได้ในการกระบวนการผลิตไม่เก็ยร้อยละ 25 เนื่องจากกวนผสมได้ยาก
หัวมันสด	- มีราคาถูกในฤดูกาลเก็บเกี่ยว - สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิตได้โดยตรง - ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเก็บ - สามารถกำจัดดินและทรายได้ง่าย - มีสารอาหารอื่นอยู่ เช่น น้ำตาล แร่ธาตุ	- ไม่มีวัตถุดิบตลอดทั้งปี - ไม่สามารถเก็บสต็อกได้เนื่องจากเน่าเสียได้ - ควบคุมปริมาณของแข็งในกระบวนการผลิตได้ยาก - ปริมาณของแข็งที่สามารถใช้ได้ในการกระบวนการผลิตไม่เก็ยร้อยละ 20 เนื่องจากกวนผสมได้ยาก

การผลิตไบโอเอทานอลจากมันสำปะหลังจะมีข้อเสียเปรียบเมื่อเทียบกับการผลิตเอทานอลจากพืชที่สะสมน้ำตาล เช่น อ้อย เนื่องจากพืชสะสมน้ำตาลสามารถนำน้ำตาลที่มีมาหมักด้วยเชื้อยีสต์ได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการย่อยแป้งเป็นน้ำตาลก่อน ดังนั้นในการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังยังมีข้อจำกัดในแต่ละขั้นตอนกระบวนการผลิต การพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลัง จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรม และความยั่งยืนด้านพลังงานของประเทศ ซึ่งจะกล่าวถึงในจดหมายข่าวฉบับต่อไป

ผู้เขียน: นายสิทธิโชค วัลลภาทิพย์

ติดต่อเรา:

โครงการการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังไทย

www.thailandtapiocastarch.net E-mail: starchzerowaste@gmail.com

ผู้จัดการโครงการ: คุณรณรมย์ เลิศลัทธิภรณ์

ศูนย์ ECoWaste สวทช. เบอร์โทรศัพท์: (668) 3448 - 3079 โทรสาร: (662) 452 - 3455